Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 13 november 2018 *

”Begäran om förhandsavgörande – Förordning (EU) nr 604/2013 – Förordning (EG) nr 1560/2003 – Fastställelse av vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd – Kriterier och mekanismer för fastställelse – Framställan om övertagande eller återtagande av en asylsökande – Avslag från den anmodade medlemsstaten – Begäran om omprövning – Artikel 5.2 i förordning nr 1560/2003 – Svarsfrist – Har löpt ut – Verkningar”

I de förenade målen C-47/17 och C-48/17,

angående två beslut att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, från Rechtbank Den Haag (Haags domstol, Nederländerna), av den 23 januari respektive den 26 januari 2017 som inkom till domstolen den 1 februari respektive den 3 februari 2017, i målen

X (C-47/17),

X (C-48/17)

mot

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen),

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, vice ordföranden R. Silva de Lapuerta, avdelningsordförandena J.-C. Bonichot, M. Vilaras och F. Biltgen samt domarna E. Juhász, M. Ilešič (referent), J. Malenovský, E. Levits, L. Bay Larsen och S. Rodin,

generaladvokat: M. Wathelet,

justitiesekreterare: handläggaren L. Carrasco Marco,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 16 januari 2018,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– X (C-47/17), genom C.C. Westermann-Smit, advocaat,

– X (C-48/17), genom D.G.J. Sanderink och A. Khalaf, advocaten,

– Nederländernas regering, genom M.K. Bulterman och M.L. Noort, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: nederländska.

– Tysklands regering, genom T. Henze och R. Kanitz, båda i egenskap av ombud,

– Ungerns regering, genom M.M. Tátrai, M.Z. Fehér och G. Koós, samtliga i egenskap av ombud,

– Förenade kungarikets regering, genom S. Brandon, R. Fadoju och C. Crane, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av D. Blundell, barrister,

– Schweiz regering, genom E. Bichet, i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom G. Wils och M. Condou-Durande, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 22 mars 2018 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Respektive begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 5.2 i kommissionens förordning (EG) nr 1560/2003 av den 2 september 2003 om tillämpningsföreskrifter till rådets förordning (EG) nr 343/2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat (EUT L 222, 2003, s. 3) i dess lydelse enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 118/2014 av den 30 januari 2014 (EUT L 39, 2014, s. 1) (nedan kallad tillämpningsförordningen).

2 Respektive begäran har framställts i mål mellan två asylsökande och Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (statssekreterare med ministerlika befogenheter vid säkerhets- och justitieministeriet, Nederländerna, nedan kallad statssekreteraren).

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Eurodacförordningen

3 Artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 av den 26 juni 2013 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (EUT L 180, 2013, s. 1, och rättelse i EUT L 148, 2015, s. 41) (nedan kallad Eurodacförordningen) föreskriver följande:

”1. Varje medlemsstat ska genast ta fingeravtryck av alla fingrar av varje person som ansöker om internationellt skydd och som är 14 år eller äldre och så snart som möjligt, dock senast 72 timmar efter det att hans eller hennes ansökan om internationellt skydd som avses i artikel 20.2 i förordning (EU) nr 604/2013 lämnats in, överföra uppgifterna … till det centrala systemet.

…

3. Uppgifter om fingeravtryck … som har överförts av en medlemsstat ska … automatiskt jämföras med uppgifter om fingeravtryck som överförts av andra medlemsstater och som redan är lagrade i det centrala systemet.

…

5. Det centrala systemet ska automatiskt överföra träffen eller det negativa resultatet av jämförelsen till ursprungsmedlemsstaten. …

…”

4 I artikel 14 i Eurodacförordningen föreskrivs följande:

”1. Varje medlemsstat ska skyndsamt ta fingeravtryck på alla fingrar av varje tredjelandsmedborgare eller statslös person som är 14 år eller äldre och som grips av de behöriga kontrollmyndigheterna i samband med olaglig passage över medlemsstatens gräns landvägen, sjövägen eller luftvägen från ett tredjeland och som inte avvisas eller som fortfarande fysiskt befinner sig på medlemsstatens territorium och som inte hållits i förvar, omhändertagits eller häktats under hela perioden från gripandet fram till verkställigheten av avvisningsbeslutet.

2. Den berörda medlemsstaten ska så snart som möjligt, dock senast 72 timmar efter den dag då gripandet ägde rum, till det centrala systemet överföra … uppgifter med avseende på varje tredjelandsmedborgare eller statslös person som avses i punkt 1 och som inte avvisas …

…”

Dublin III-förordningen

5 Skälen 4, 5, 7 och 12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (EUT L 180, 2013, s. 31) (nedan kallad Dublin III-förordningen) har följande lydelse:

”(4) I slutsatserna från [Europeiska rådets särskilda möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999] förklarades också att [det gemensamma europeiska asylsystemet] på kort sikt bör omfatta ett tydligt och praktiskt genomförbart sätt att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en asylansökan.

(5) En sådan metod bör bygga på objektiva kriterier, som är rättvisa för både medlemsstaterna och de berörda personerna. Den bör särskilt göra det möjligt att snabbt fastställa ansvarig medlemsstat, för att garantera faktisk tillgång till förfarandena för beviljande av internationellt skydd och inte äventyra målet att behandla ansökningar om internationellt skydd snabbt.

…

(7) I Stockholmsprogrammet bekräftade Europeiska rådet sitt engagemang för målet att i enlighet med artikel 78 [FEUF] senast 2012 upprätta ett gemensamt område för skydd och solidaritet för personer som beviljats internationellt skydd. Dessutom betonade det att Dublinsystemet fortfarande utgör en grundsten när det gäller att bygga upp [det gemensamma europeiska asylsystemet], eftersom det tydligt fördelar ansvar mellan medlemsstater för prövning av ansökningar om internationellt skydd.

…

(12) Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd [(EUT L 180, 2013, s. 60)] bör dessutom vara tillämpligt och utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om rättssäkerhetsgarantier som regleras enligt denna förordning, om inte annat följer av begränsningarna för tillämpningen av det direktivet.”

6 Enligt artikel 2 d i Dublin III-förordningen avses med prövning av ansökan om internationellt skydd ”alla de prövningsåtgärder, beslut eller avgöranden som ankommer på de behöriga myndigheterna rörande en ansökan om internationellt skydd enligt direktiv 2013/32/EU och direktiv 2011/95/EU, med undantag för förfarandena för att fastställa ansvarig medlemsstat i enlighet med denna förordning”.

7 Artikel 3.2 i Dublin III-förordningen stadgar följande:

”Om ansvarig medlemsstat inte kan fastställas på grundval av kriterierna i denna förordning, ska den medlemsstat där ansökan om internationellt skydd först lämnades in ansvara för prövningen.

Om det är omöjligt att överföra en sökande till den medlemsstat som ursprungligen utsetts som ansvarig på grund av att det finns välgrundade skäl att anta att det finns systematiska brister i asylförfarandet och i mottagningsvillkoren för sökande i den medlemsstaten, vilket medför en risk för omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, ska den medlemsstat som genomför förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat fortsätta att undersöka de kriterier som anges i kapitel III för att fastställa huruvida en annan medlemsstat kan utses som ansvarig.

Om överföringen i enlighet med denna punkt inte kan göras till någon medlemsstat som utsetts på grundval av kriterierna i kapitel III eller till den medlemsstat där ansökan först lämnades in, ska den medlemsstat som genomför förfarandet för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig bli ansvarig medlemsstat.”

8 Artikel 13.1 i Dublin III-förordningen har följande lydelse:

”Om det har fastställts, på grundval av sådana bevis eller indicier som tas upp i de två förteckningar som avses i artikel 22.3 i denna förordning, inklusive sådana uppgifter som avses i förordning (EU) nr 603/2013, att en sökande utan tillstånd har passerat gränsen till en medlemsstat landvägen, sjövägen eller luftvägen från ett tredjeland, ska den medlemsstat där inresan ägt rum ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd. Detta ansvar ska upphöra tolv månader efter det att den otillåtna gränspassagen ägde rum.”

9 Artikel 17.1 i Dublin III-förordningen stadgar följande:

”Genom undantag från artikel 3.1 får varje medlemsstat besluta att pröva en ansökan om internationellt skydd som den har mottagit från en tredjelandsmedborgare eller en statslös person, även om det inte föreligger någon sådan skyldighet enligt de kriterier som anges i denna förordning.

…”

10 I artikel 18 i förordningen stadgas följande:

”1. Den ansvariga medlemsstaten ska vara skyldig att

a) på de villkor som anges i artiklarna 21, 22 och 29 överta en sökande som har lämnat in en ansökan i en annan medlemsstat,

b) på de villkor som anges i artiklarna 23, 24, 25 och 29 återta en sökande vars ansökan är under prövning och som har lämnat in en ansökan i en annan medlemsstat eller som befinner sig i en annan medlemsstat utan uppehållstillstånd,

…

2. Den ansvariga medlemsstaten ska i de situationer som avses i punkt 1 a och b pröva eller slutföra prövningen av den ansökan om internationellt skydd som den sökande lämnat in.

…”

11 Artikel 20.1 och 20.5 i samma förordning föreskriver följande:

”1. Förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat ska inledas när en ansökan om internationellt skydd första gången lämnas in i en medlemsstat.

…

5. En sökande som befinner sig i en annan medlemsstat utan uppehållstillstånd eller som där har lämnat in en ansökan om internationellt skydd efter att ha återkallat sin första ansökan som lämnats in i en annan medlemsstat under förfarandet för fastställande av ansvarig medlemsstat, ska återtas av den medlemsstat där den ansökan om internationellt skydd först lämnades in, enligt villkoren i artiklarna 23, 24, 25 och 29, i syfte att avsluta förfarandet för fastställande av ansvarig medlemsstat.

…”

12 I artikel 21 i Dublin III-förordningen anges följande:

”1. Om en medlemsstat som har mottagit en ansökan om internationellt skydd bedömer att en annan medlemsstat ska ansvara för prövningen av denna ansökan, får den förstnämnda medlemsstaten så snart som möjligt och i vart fall inom tre månader från det att asylansökan lämnades in enligt artikel 20.2 anmoda den senare medlemsstaten att överta sökanden.

Utan hinder av första stycket ska framställan, vid en träff i Eurodac på grundval av uppgifter som registrerats i enlighet med artikel 14 i [Eurodacförordningen], göras inom två månader från det att den träffen registrerades, i enlighet med artikel 15.2 i den förordningen.

Om framställan om övertagande av en sökande inte görs inom de tidsfrister som anges i första och andra styckena, ska den medlemsstat där ansökan om internationellt skydd lämnades in ansvara för prövningen.

2. Den anmodande medlemsstaten får begära ett brådskande svar, om ansökan om internationellt skydd har lämnats in efter vägrad inresa eller vistelse, efter anhållande på grund av vistelse utan tillstånd eller efter delgivning eller verkställighet av avlägsnandebeslut.

I en sådan framställan skall anges grunderna till varför ett brådskande svar är nödvändigt samt en svarsfrist. Svarsfristen ska vara minst en vecka.

3. I de fall som avses i punkterna 1 och 2 ska framställan om en annan medlemsstats övertagande göras på ett standardformulär och ska omfatta bevis eller indicier i enlighet med de två förteckningar som nämns i artikel 22.3 och/eller relevanta uppgifter ur sökandens redogörelse, som krävs för att myndigheterna i den anmodade medlemsstaten ska kunna kontrollera om den är ansvarig enligt kriterierna i denna förordning.

Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa enhetliga villkor för förberedelse och inlämning av framställningar om övertagande. …”

13 Artikel 22 i Dublin III-förordningen föreskriver följande:

”1. Den anmodade medlemsstaten ska utföra de kontroller som behövs och fatta beslut om en framställan om övertagande av en sökande inom två månader från det att framställan mottogs.

…

3. Kommissionen ska genom genomförandeakter utarbeta och regelbundet göra en översyn av två förteckningar, med relevanta uppgifter om bevis och indicier ….

…

6. Om den anmodande medlemsstaten har begärt ett brådskande svar, i enlighet med bestämmelserna i artikel 21.2, ska den anmodade medlemsstaten göra allt den kan för att svara inom den angivna fristen. I undantagsfall, där det kan visas att prövningen av en framställan om övertagande är särskilt komplicerad, får den anmodade medlemsstaten lämna svar efter det att den begärda tidsgränsen har överskridits, men ska under alla förhållanden svara inom en månad. I sådana situationer måste den anmodade medlemsstaten meddela sitt beslut att uppskjuta sitt svar till den anmodande medlemsstaten inom den ursprungligen begärda tidsfristen.

7. Om inget svar har lämnats inom två månader enligt punkt 1 respektive en månad enligt punkt 6, ska framställan anses godtagen och medföra skyldighet att överta personen, vilket innefattar en skyldighet att tillhandahålla lämpliga ankomstarrangemang.”

14 I artikel 23 i Dublin III-förordningen föreskrivs följande:

”1. Om en medlemsstat som mottagit en ny ansökan om internationellt skydd från en person som avses i artikel 18.1 b, c eller d anser att en annan medlemsstat ska vara ansvarig enligt artikel 20.5 och artikel 18.1 b, c eller d kan den anmoda den andra medlemsstaten att återta den personen.

2. Framställan om återtagande ska göras så fort som möjligt och senast inom två månader från det att en träff registrerades i Eurodac, i enlighet med artikel 9.5 i [Eurodacförordningen].

Om framställan om återtagande grundar sig på andra bevis än uppgifter som erhållits från Eurodacsystemet, ska den översändas till den anmodade medlemsstaten inom tre månader från den dag då ansökan om internationellt skydd lämnades in i enlighet med artikel 20.2.

3. Om framställan om återtagande inte görs inom de tidsperioder som anges i punkt 2 ska ansvaret för prövningen av ansökan om internationellt skydd åligga den medlemsstat där den nya ansökan lämnades in.

4. Framställan om återtagande ska göras på ett standardformulär och ska omfatta bevis eller indicier enligt beskrivningen i de två förteckningar som framgår av artikel 22.3 och/eller relevanta uppgifter ur den berörda personens redogörelse så att myndigheterna i den anmodade medlemsstaten ska kunna kontrollera om den är ansvarig enligt kriterierna i denna förordning.

Kommissionen ska genom genomförandeakter anta enhetliga villkor för förberedelse och inlämning av framställningar om återtagande. …”

15 I artikel 25 i Dublin III-förordningen anges följande:

”1. Den anmodade medlemsstaten ska utföra nödvändiga kontroller och meddela beslut om framställan att återta den berörda personen så fort som möjligt och under inga omständigheter senare än en månad från den dag då framställan mottogs. Om framställningen grundar sig på uppgifter som erhållits från Eurodacsystemet, skall tidsfristen minskas till två veckor.

2. Underlåtenhet att agera inom den frist på en månad respektive två veckor som anges i punkt 1 ska anses som ett godtagande av framställan och medföra skyldighet att återta den berörda personen, vilket innefattar en skyldighet att ombesörja lämpliga ankomstarrangemang.”

16 I artikel 29 i Dublin III-förordningen föreskrivs följande:

”1. Överföringen av sökanden … från den anmodande medlemsstaten till den ansvariga medlemsstaten ska verkställas i enlighet med den anmodande medlemsstatens nationella rätt, efter samråd mellan de berörda medlemsstaterna, så snart det är praktiskt möjligt och senast inom sex månader efter det att framställan från en annan medlemsstat om övertagande eller återtagande av den berörda personen godtogs eller det slutliga beslutet i fråga om överklagande eller omprövning med suspensiv verkan fattades ….

…

2. Om överföringen inte görs inom tidsfristen på sex månader ska den ansvariga medlemsstaten befrias från sin skyldighet att överta eller återta den berörda personen, varpå ansvaret övergår på den anmodande medlemsstaten. Denna tidsfrist får förlängas till högst ett år om överföringen inte kunnat utföras på grund av att den berörda personen varit frihetsberövad, eller till högst 18 månader om den berörda personen håller sig undan.

…”

17 Enligt jämförelsetabellen i bilaga II till Dublin III-förordningen motsvarar artikel 18 respektive artikel 20.1 b i rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som lämnats in i en av medlemsstaterna av en medborgare i tredje land (EUT L 50, 2003, s. 1) (nedan kallad Dublin II-förordningen), vilken har upphävts och ersatts av Dublin III-förordningen, artikel 22 respektive artikel 25.1 i Dublin III-förordningen.

Tillämpningsförordningen

18 Enligt ingressen till tillämpningsförordningen antogs denna ”med beaktande av [Dublin II-förordningen], särskilt artiklarna 15.5, 17.3, 18.3, 19.3 och 19.5, 20.1 och 20.3–4 samt 22.2 i denna”.

19 Artikel 5 i tillämpningsförordningen anger följande:

”1. Om den anmodade medlemsstaten efter kontroll anser att åberopade bevis och indicier inte kan ligga till grund för att fastslå dess ansvar, skall det svar som sänds till den anmodande medlemsstaten innehålla en utförlig motivering och skälen för avslaget skall anges i detalj.

2. Om den anmodande medlemsstaten anser att avslaget vilar på en felaktig bedömning, eller om den har tillgång till ytterligare bevisning som kan göras gällande, kan den begära att framställan prövas på nytt. Denna möjlighet måste utövas inom tre veckor från mottagandet av avslaget. Den anmodade medlemsstaten skall sträva efter att svara inom två veckor. Under alla omständigheter innebär detta ytterligare förfarande inte att de frister som anges i artikel 18.1, artikel 18.6 och artikel 20.1 b i [Dublin II-förordningen] börjar löpa på nytt."

20 Bilaga X till tillämpningsförordningen innehåller i del A, information om Dublin III-förordningen för personer som ansöker om internationellt skydd. Under rubriken "Hur lång tid tar det att avgöra vilket land som kommer att behandla min ansökan? Hur lång tid tar det innan min ansökan prövas?" anges det bland annat att "[u]nder normala omständigheter kan [förfarandet enligt Dublin III-förordningen] pågå i upp till 11 månader innan du överförs till det landet. Din asylansökan prövas sedan i det berörda landet. Denna tidsram kan ändras om du gömmer dig från myndigheterna, sitter fängslad eller hålls i förvar eller om du överklagar beslutet om överföringen." Bilagans del B, som innehåller information om detta förfarande till sökande av internationellt skydd som befinner sig i det förfarandet, redogör mer ingående för vilka frister som gäller för framställningar om övertagande eller återtagande av asylsökande och för svar på sådana framställningar samt för överföring av den berörda personen.

Nederländsk rätt

Allmänna förvaltningslagen

21 Artikel 4:17.1 i Algemene wet bestuursrecht (allmänna förvaltningslagen) föreskriver att en myndighet som inte prövar en ansökan i tid är skyldig att betala ett löpande vite till sökanden för varje dags dröjsmål, vilket under alla omständigheter inte får överskrida 42 dagar. Artikel 4:17.2 i denna lag stadgar att vitet är 20 euro per dag för de första 14 dagarna, 30 euro per dag för de därefter följande 14 dagarna och efter det 40 euro per dag för de återstående dagarna. Enligt artikel 4:17.3 i samma lag är den första dagen då vite ska utgå den dag då två veckor har förflutit sedan dagen då fristen för att meddela beslut löpte ut och myndigheten mottog en skrivelse från sökanden om att myndigheten inte uppfyllt sina skyldigheter. Artikel 4:17.5 i lagen stadgar att vitet inte skjuts upp bara för att en passivitetstalan väcks mot myndigheten. Enligt artikel 4:17.6 c i allmänna förvaltningslagen ska vite inte utgå när det är uppenbart att ansökan inte kan prövas eller när den är uppenbart ogrundad.

22 Artikel 6.2 b i samma lag anger följande:

"Vid tillämpning av rättsliga bestämmelser om omprövning och överklagande ska underlåtenhet att i tid meddela beslut likställas med ett beslut."

23 I artikel 6:12.2 i lagen föreskrivs följande:

"Talan kan väckas när förvaltningsmyndigheten har underlåtit att i tid meddela beslut och två veckor har förflutit sedan dagen då den berörde skriftligen påtalade detta för myndigheten."

24 Artikel 8:55b.1 i allmänna förvaltningslagen anger följande:

"I mål rörande underlåtenhet att meddela beslut i tid ska förvaltningsdomstolen i enlighet med artikel 8:54 [i denna lag] meddela dom inom åtta veckor från det att ansökan inkom och kriterierna enligt artikel 6:5 [i denna lag] var uppfyllda, såvida inte förvaltningsdomstolen bedömer att muntlig förhandling behöver hållas i målet."

25 Artikel 8:55c i samma lag anger följande:

”Förvaltningsdomstolen ska också, om detta har yrkats och talan bifalls, fastställa vitesbeloppet.”

26 Enligt artikel 8:55d.1 i lagen ska förvaltningsdomstolen, om talan bifalls och inget beslut ännu har delgetts, förelägga förvaltningsmyndigheten att delge ett beslut inom två veckor efter den dag då domen delges. Enligt artikel 8:55d.2 ska förvaltningsdomstolen i domen fastställa ett tilläggsvite för varje dag som förvaltningsmyndigheten underlåter att rätta sig efter domen.

Utlänningslagen

27 Enligt artikel 30.1 i Vreemdelingenwet 2000 (2000 års utlänningslag), i den lydelse som är tillämplig på omständigheterna i det nationella målet (nedan kallad utlänningslagen), ska en ansökan om tidsbegränsat uppehållstillstånd för asylsökande inte prövas när det enligt Dublin III-förordningen fastställts att en annan medlemsstat ansvarar för handläggningen av ansökan.

28 Artikel 42.1 i utlänningslagen föreskriver att ett beslut angående en ansökan om tidsbegränsat uppehållstillstånd för asylsökande ska meddelas inom sex månader från det att ansökan lämnades in.

29 Enligt artikel 42.4 i samma lag kan den tidsfrist som anges i artikel 42.1 förlängas med en period på högst ytterligare nio månader om

”a. ärendet involverar komplicerade faktiska och/eller rättsliga omständigheter,

b. ett stort antal tredjelandsmedborgare samtidigt ansöker om internationellt skydd, med följden att det i praktiken blir mycket svårt att avsluta förfarandet inom sexmånadersfristen, eller

c. förseningen av prövningen av ansökan kan tillskrivas sökanden.”

30 I artikel 42.6 i utlänningslagen föreskrivs att om det vid en ansökan om tidsbegränsat uppehållstillstånd för asylsökande enligt artikel 30 i samma lag prövas huruvida ansökan ska prövas i sak, ska den tidsfrist som anges i artikel 42.1 börja löpa först när det i enlighet med Dublin III-förordningen fastställts att Konungariket Nederländerna är ansvarigt för att pröva ansökan.

Målen vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

Mål C-47/17

31 Den 24 januari 2016 ansökte klaganden i det nationella målet, som är syrisk medborgare, hos statssekreteraren om tidsbegränsat uppehållstillstånd för asylsökande i Nederländerna.

32 Samma dag fick statssekreteraren en träff i Eurodacdatabasen som visade att klaganden den 22 januari 2016 hade gett in en ansökan om internationellt skydd i Tyskland, vilket klaganden emellertid har bestritt.

33 Den 24 mars 2016 gjorde statssekreteraren med stöd av artikel 18.1 b i Dublin III-förordningen en framställan till de tyska myndigheterna om återtagande av klaganden.

34 Genom skrivelse av den 7 april 2016 avslog de tyska myndigheterna framställan om återtagande. I denna skrivelse uppgav de tyska myndigheterna att de beslutat att för tillfället avslå framställan, för att kunna iaktta svarsfristen i artikel 25.1 i Dublin III-förordningen. För ett riktigt svar krävdes dock närmare undersökningar i Tyskland, vilka de nederländska myndigheterna skulle hållas informerade om utan någon särskild förfrågan.

35 Den 14 april 2016 gav statssekreteraren in en ansökan om omprövning till de tyska myndigheterna, vilken de emellertid inte har besvarat.

36 Genom skrivelse av den 29 augusti 2016 begärde klaganden att statssekreteraren skulle pröva hans ansökan och betrakta de tyska myndigheternas avslag av den 7 april 2016 som ett slutligt avslagsbeslut. Statssekreteraren har inte besvarat denna begäran i sak.

37 Den 17 november 2016 väckte klaganden talan vid den hänskjutande domstolen. Han hänvisade till underlåtenheten att i tid meddela beslut om hans ansökan om tidsbegränsat uppehållstillstånd för asylsökande och yrkade att rätten skulle förelägga statssekreteraren att dels betala vite från första dagen av sin underlåtenhet, dels meddela beslut inom en frist som rätten skulle fastställa, förenat med ett tilläggsvite på 100 euro per dags försening.

38 Den 22 december 2016 underrättade statssekreteraren den hänskjutande domstolen om att han den 14 december 2016 hade dragit tillbaka sin framställan till de tyska myndigheterna om återtagande och att klagandens asylansökan hädanefter skulle handläggas i enlighet med *Nederlandse Algemene Asielprocedure* (det allmänna nederländska asylförfarandet).

39 Det är tvistigt mellan parterna huruvida statssekreterarens frist för att meddela beslut om klagandens ansökan av den 24 januari 2016 om tidsbegränsat uppehållstillstånd för asylsökande då redan hade löpt ut.

40 Klaganden har bland annat gjort gällande att när fristerna enligt Dublin III-förfarandet avseende förfarandet för återtagande har löpt ut, ska det ha fastställts vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd. Om den anmodade medlemsstaten inom föreskriven tid avslår framställan om återtagande vilar ansvaret från och med det ögonblicket på den anmodande medlemsstaten. Det är därför då som sexmånadersfristen för att meddela beslut om en asylansökan börjar löpa. Eftersom de tyska myndigheterna avslog framställan om återtagande den 7 april 2016, hade Konungariket Nederländerna från den dagen ansvaret för att pröva klagandens asylansökan, vilket betyder att fristen för att meddela beslut om denna ansökan löpte ut den 7 oktober 2016.

41 Enligt statssekreteraren började däremot fristen för att meddela beslut om nämnda ansökan inte löpa förrän den 14 december 2016, det vill säga den dag då Konungariket Nederländerna förklarade sig ansvara för att pröva den.

42 Mot denna bakgrund beslutade Rechtbank Den Haag (Haags domstol, Nederländerna) att vilandeförklara målet och att ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Ska den anmodade medlemsstaten, mot bakgrund av syftet med, innehållet i och räckvidden för [Dublin III-förordningen] och [direktiv 2013/32], besvara en begäran om omprövning enligt artikel 5.2 i tillämpningsförordningen inom två veckor?

2) Om den första frågan ska besvaras nekande, ska i så fall, mot bakgrund av artikel 5.2 sista meningen i [tillämpningsförordningen, den frist på högst en månad som anges i artikel 20.1 b i [Dublin II-förordningen] (nu artikel 25.1 i [Dublin III-förordningen]) tillämpas?

3) Om den första och den andra frågan ska besvaras nekande, förfogar den anmodade medlemsstaten, mot bakgrund av uttrycket ’skall sträva efter’ i artikel 5.2 i tillämpningsförordningen, över en skälig tidsperiod för att besvara en begäran om omprövning?

4) Om den anmodade medlemsstaten verkligen förfogar över en skälig tidsperiod för att enligt artikel 5.2 i tillämpningsförordningen besvara en begäran om omprövning, ska det då fortfarande anses röra sig om skälig tid efter mer än sex månader, som i det nationella målet? Om så inte är fallet, vad ska då anses som ’en skälig tidsperiod’?

5) Vad blir följden om den anmodade medlemsstaten inte besvarar en begäran om omprövning vare sig inom två veckor, inom en månad eller inom en skälig tidsperiod? Är det i så fall den anmodande medlemsstaten eller den anmodade medlemsstaten som är ansvarig för den materiella prövningen av utlänningens asylansökan?

6) Om det är den anmodade medlemsstaten som blir ansvarig för den materiella prövningen av asylansökan när en begäran om omprövning enligt artikel 5.2 i tillämpningsförordningen inte besvaras i tid, inom vilken frist ska då den anmodande medlemsstaten – det vill säga motparten i det nationella målet – underrätta utlänningen om detta?”

Mål C-48/17

43 Den 22 september 2015 ansökte klaganden i det nationella målet, som är eritreansk medborgare, hos statssekreteraren om tidsbegränsat uppehållstillstånd för asylsökande i Nederländerna. Enligt Eurodacdatabasen hade klaganden redan tidigare, den 9 juni 2015, ansökt om internationellt skydd i Schweiz. Det framgår vidare av de handlingar som inkommit till EU-domstolen att klaganden efter att ha rest över Medelhavet i slutet av maj 2015 anlände till Italien, där hans fingeravtryck dock inte tycks ha registrerats digitalt och där han inte verkar ha lämnat in någon ansökan om internationellt skydd.

44 Den 20 november 2015 gjorde statssekreteraren med stöd av artikel 18.1 b i Dublin III-förordningen en framställan till de schweiziska myndigheterna om återtagande av klaganden.

45 Den 25 november 2015 avslog de schweiziska myndigheterna framställan med motiveringen att de, under förfarandet för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva den ansökan om internationellt skydd som klaganden gett in i Schweiz, hade sänt en framställan om övertagande eller återtagande till de italienska myndigheterna, som förblev obesvarad, varför Republiken Italien den 1 september 2015 blev ansvarig för prövningen av ansökan.

46 Den 27 november 2015 gjorde statssekreteraren en framställan till de italienska myndigheterna om återtagande av klaganden.

47 Den 30 november 2015 avslog de italienska myndigheterna denna framställan.

48 Den 1 december 2015 gav statssekreteraren in en begäran om omprövning till de italienska myndigheterna och sände den 18 januari 2016 en påminnelse till dessa myndigheter.

49 Den 26 januari 2016 biföll de italienska myndigheterna denna begäran.

50 Statssekreteraren beslutade den 19 april 2016 att inte pröva klagandens ansökan om tidsbegränsat uppehållstillstånd för asylsökande, med motiveringen att ansvaret för att pröva denna ansökan åvilade Republiken Italien.

51 Klaganden överklagade det beslutet till den hänskjutande domstolen. Han yrkade också att en domare med befogenhet att besluta om interimistiska åtgärder skulle förbjuda statssekreteraren att utvisa honom innan fyra veckor förflutit från den dag då den hänskjutande domstolen meddelade sitt avgörande. Detta interimistiska yrkande bifölls genom beslut av den 30 juni 2016.

52 Parterna är oense bland annat om huruvida den omständigheten att de italienska myndigheterna – efter att först ha avslagit statssekreterarens framställan om återtagande – inte besvarade statssekreterarens begäran om omprövning inom föreskriven tid medförde att statssekreteraren fick ansvaret för att pröva klagandens ansökan om tidsbegränsat uppehållstillstånd för asylsökande.

53 Under dessa omständigheter beslutade Rechtbank Den Haag (Haags domstol) att vilandeförklara målet och ställa sex tolkningsfrågor till EU-domstolen, som i huvudsak är identiska med dem som ställts i mål C-47/17. Den period som nämns i den fjärde frågan har dock anpassats till situationen i mål C-48/17 och nämner därför en period på sju och en halv vecka. Vidare avser den femte frågan i det sistnämnda målet endast det fallet att en tidsfrist på två veckor eller skälig tidsperiod har löpt ut.

Förfarandet vid domstolen

54 Domstolens ordförande beslutade den 13 februari 2017 att förena målen C-47/17 och C-48/17 beträffande det skriftliga och det muntliga förfarandet samt domen.

55 Den hänskjutande domstolen ansökte i sin begäran om förhandsavgörande i mål C-47/17 om att målet skulle handläggas skyndsamt enligt det förfarande som föreskrivs i artikel 105.1 i domstolens rättegångsregler. Ansökan avslogs genom beslut av domstolens ordförande av den 15 mars 2017, X (C-47/17 och C-48/17, ej publicerat, EU:C:2017:224). Det hade visserligen inledningsvis beslutats att ge förtur åt dessa mål på grund av situationen för klaganden i mål C-47/17. Denne har dock i sitt skriftliga yttrande till domstolen uppgett att de nederländska myndigheterna, efter det att begäran om förhandsavgörande gavs in, har beviljat hans asylansökan. Det nationella målet rör därför numera endast ekonomisk ersättning för underlåtenhet att fatta ett beslut om denna ansökan inom den föreskrivna fristen. Eftersom det under de omständigheterna inte längre är motiverat att behandla målen med förtur, har det beslutats att så inte längre ska ske och att de ska handläggas enligt de ordinarie reglerna.

Prövning av tolkningsfrågorna

56 Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor, vilka ska prövas gemensamt, för att få klarhet i huruvida artikel 5.2 i tillämpningsförordningen ska tolkas på så sätt att, i förfarandet för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att behandla en ansökan om internationellt skydd, den medlemsstat som mottagit en framställan om övertagande eller återtagande enligt artikel 21 eller artikel 23 i Dublin III-förordningen och som har avslagit den framställan inom tidsfristerna enligt artikel 22 eller artikel 25 i denna förordning och därefter har tagit emot en begäran om omprövning enligt artikel 5.2 ska svara på en sådan begäran inom en viss tid. Den hänskjutande domstolen frågar sig vilken denna tidsfrist i så fall är och vad följden blir om den anmodade medlemsstaten inte besvarar den anmodande medlemsstatens begäran om omprövning inom denna frist.

57 Det ska härvid erinras om att förfarandena för övertagande och återtagande ovillkorligen ska genomföras i enlighet med de regler som uppställs i bland annat kapitel VI i Dublin III-förordningen, och att de särskilt ska genomföras med iakttagande av en rad tvingande tidsfrister (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 juli 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, punkterna 49 och 50, och dom av den 25 januari 2018, Hasan, C-360/16, EU:C:2018:35, punkt 60).

58 Det föreskrivs således i artikel 21.1 i Dublin III-förordningen att framställan om övertagande ska göras så snart som möjligt och i vart fall inom tre månader från det att ansökan om internationellt skydd lämnades in. Utan hinder av den första tidsfristen ska framställan, vid en träff i Eurodac på grundval av uppgifter som registrerats i enlighet med artikel 14 i Eurodacförordningen, göras inom två månader från det att träffen registrerades.

59 I artikel 23.2 i Dublin III-förordningen föreskrivs på motsvarande sätt att framställan om återtagande ska göras så fort som möjligt och senast inom två månader från det att en träff registrerades i Eurodac, i enlighet med artikel 9.5 i Eurodacförordningen. Om framställan om återtagande grundar sig på andra bevis än uppgifter som erhållits från Eurodacsystemet, ska den översändas till den anmodade medlemsstaten inom tre månader från den tidpunkt då ansökan om internationellt skydd lämnades in, såsom denna definieras i artikel 20.2 i Dublin III-förordningen.

60 Unionslagstiftaren har klargjort följderna av att nämnda frister har löpt ut genom att i artikel 21.1 tredje stycket och artikel 23.3 i Dublin III-förordningen precisera att om nämnda framställan inte görs inom tidsfristerna, ska den anmodande medlemsstaten ansvara för prövningen av ansökan om internationellt skydd.

61 Dessutom har unionslagstiftaren fastställt sådana tidsfrister, liksom rättsverkningarna av att dessa löper ut, även vad gäller svar på en framställan om övertagande eller återtagande.

62 Vad för det första gäller svaret på en framställan om övertagande, föreskriver artikel 22.1 i Dublin III-förordningen att den anmodade medlemsstaten ska utföra de kontroller som behövs och fatta beslut inom två månader från det att framställan mottagits.

63 Enligt artikel 22.6 i Dublin III-förordningen ska den anmodade medlemsstaten, om den anmodande medlemsstaten har begärt ett brådskande svar i enlighet med artikel 21.2 i förordningen, göra allt den kan för att svara inom den angivna fristen, som ska vara minst en vecka. I undantagsfall, där det kan visas att prövningen av en framställan om övertagande är särskilt komplicerad, får den anmodade medlemsstaten lämna svar efter det att den begärda tidsgränsen har överskridits, men den ska under alla förhållanden svara inom en månad. I sådana situationer måste den anmodade medlemsstaten informera den anmodande medlemsstaten inom den ursprungligen begärda tidsfristen om sitt beslut att skjuta upp sitt svar.

64 Enligt artikel 22.7 i Dublin III-förordningen ska, om inget svar har lämnats inom två månader enligt artikel 22.1 respektive en månad enligt artikel 22.6, framställan om övertagande anses godtagen och medföra skyldighet att överta personen, vilket innefattar bestämmelser om en skyldighet att tillhandahålla lämpliga ankomstarrangemang.

65 Vad gäller svaret på en framställan om återtagande föreskriver artikel 25.1 i Dublin III-förordningen att den anmodade medlemsstaten ska utföra nödvändiga kontroller och meddela beslut om framställan att återta den berörda personen så fort som möjligt och under inga omständigheter senare än en månad från den dag då framställan mottogs. Om framställan grundar sig på uppgifter som erhållits från Eurodacsystemet, ska den tidsfristen minskas till två veckor.

66 Enligt artikel 25.2 i Dublin III-förordningen ska underlåtenhet att agera inom den frist på en månad respektive två veckor som anges i artikel 25.1 anses som ett godtagande av framställan och medföra skyldighet att återta den berörda personen, vilket innefattar en skyldighet att ombesörja lämpliga ankomstarrangemang.

67 När det gäller verkningarna enligt artiklarna 22.7 och 25.2 i Dublin III-förordningen av att inget svar lämnats på en framställan om övertagande eller återtagande vid utgången av fristerna i artiklarna 22.1, 22.6 och 25.1 i denna förordning, ska det understrykas att dessa verkningar inte kan kringgås genom att ett rent formellt svar lämnas till den anmodande medlemsstaten. Det följer otvetydigt av

artikel 22.1 och artikel 25.1 att den anmodade medlemsstaten måste, under iakttagande av dessa tidsfrister, genomföra alla kontroller som krävs för att kunna ta ställning till en framställan om övertagande eller återtagande. I artikel 5.1 i tillämpningsförordningen anges vidare att ett avslag på en sådan framställan ska innehålla en utförlig motivering och att skälen för avslaget ska anges i detalj.

68 I artikel 29.2 i Dublin III-förordningen anges att om överföringen inte sker inom denna sexmånadersfrist, ska den ansvariga medlemsstaten dock befrias från sin skyldighet att överta eller återta den berörda personen, varvid ansvaret ska övergå på den anmodande medlemsstaten. Denna tidsfrist får förlängas till högst ett år om överföringen inte kunnat utföras på grund av att den berörda personen varit frihetsberövad, eller till högst 18 månader om den berörda personen håller sig undan.

69 Det framgår av de bestämmelser som citerats i punkterna 58–68 ovan att unionslagstiftaren har strukturerat förfarandena för övertagande och återtagande genom en rad tidsfrister som på ett avgörande sätt bidrar till målet att snabbt behandla ansökningar om internationellt skydd, som nämns i skäl 5 i Dublin III-förordningen, genom att säkerställa att dessa förfaranden genomförs utan onödigt dröjsmål (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 juli 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, punkterna 53 och 54, dom av den 25 oktober 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, punkt 31, och dom av den 25 januari 2018, Hasan, C-360/16, EU:C:2018:35, punkt 62).

70 Dessa frister vittnar om den särskilda betydelse som unionslagstiftaren fäster vid ett snabbt fastställande av vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd och om den omständigheten att det – med hänsyn till målet att säkerställa en faktisk tillgång till förfarandena för beviljande av internationellt skydd och att inte äventyra målet att behandla ansökningar om internationellt skydd snabbt – enligt unionslagstiftaren är viktigt att dessa ansökningar i förekommande fall prövas av en annan medlemsstat än den som pekas ut som ansvarig enligt kriterierna i kapitel III i denna förordning.

71 Det är mot bakgrund av dessa överväganden som domstolen ska pröva tolkningsfrågorna om tidsfristerna för omprövningsförfarandet enligt artikel 5.2 i tillämpningsförordningen, såsom dessa omformulerats i punkt 56 ovan.

72 I artikel 5.2 i tillämpningsförordningen anges att om den anmodande medlemsstaten anser att den anmodade medlemsstatens avslag på en framställan om att överta eller återta en sökande vilar på en felaktig bedömning, eller om anmodande medlemsstaten har tillgång till ytterligare bevisning som kan göras gällande, kan den begära att den anmodade medlemsstaten prövar framställan om övertagande eller återtagande på nytt. Denna möjlighet måste utövas inom tre veckor från mottagandet av avslaget. Den anmodade medlemsstaten ska sträva efter att svara inom två veckor. Under alla omständigheter innebär detta ytterligare förfarande inte att de frister som anges i artiklarna 18.1, 18.6 och 20.1 b i Dublin II-förordningen, som motsvarar de som nu föreskrivs i artiklarna 22.1, 22.6 och 25.1 i Dublin III-förordningen, åter börjar löpa.

73 Det framgår av själva lydelsen av artikel 5.2 i tillämpningsförordningen att möjligheten för den anmodande medlemsstaten att begära en omprövning av den anmodade medlemsstaten, efter att den senare avslagit en framställan om övertagande eller återtagande, är ett ”ytterligare förfarande”. Denna bestämmelse ska – då tillämpningsförordningen enligt skäl 1 syftar till att säkerställa ett effektivt genomförande av Dublin II-förordningen, vilken har upphävts och ersatts av Dublin III-förordningen – tolkas i enlighet med bestämmelserna i den sistnämnda förordningen och med de mål som eftersträvas med denna.

74 Artikel 5.2 i tillämpningsförordningen ska således tolkas så, att det ytterligare förfarandet för omprövning, som är ett frivilligt förfarande, ska vara begränsat på ett strikt och förutsägbart sätt, både av hänsyn till rättssäkerheten för alla berörda parter och för att säkerställa att det är förenligt med den tidsmässiga ram som införts genom Dublin III-förordningen och för att inte påverka målet med förordningen att snabbt behandla ansökningar om internationellt skydd. Ett omprövningsförfarande

som pågår under obestämd tid, och som därmed lämnar frågan öppen vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd och därigenom avsevärt, potentiellt hur länge som helst, försenar prövningen av en sådan ansökan skulle vara oförenligt med detta mål om skyndsamhet.

75 Detta mål, som även ligger till grund för artikel 5.2 i tillämpningsförordningen, tar sig enligt lydelsen i denna bestämmelse uttryck i en strikt tidsram i form av en frist på tre veckor för den anmodande medlemsstaten att lämna in en begäran om omprövning till den anmodade medlemsstaten och en frist på två veckor för det eventuella svaret på den begäran.

76 Det framgår alltså otvetydigt av lydelsen av artikel 5.2 andra meningen i tillämpningsförordningen att rätten enligt nämnda artikel 5.2 för den anmodande medlemsstaten att till den anmodade medlemsstaten begära omprövning av framställan om övertagande eller återtagande måste utövas inom tre veckor från mottagandet av avslagsbeslutet. Efter att den fristen löpt ut förlorar den anmodande medlemsstaten denna rätt.

77 Vad vidare gäller den anmodade medlemsstatens tidsfrist för att besvara en begäran om omprövning, anger artikel 5.2 tredje meningen i tillämpningsförordningen att medlemsstaten ska sträva efter att svara inom två veckor. Denna bestämmelse är tänkt att sporra den anmodade medlemsstaten att lojalt samarbeta med den anmodande medlemsstaten genom att inom den frist som fastställs i denna bestämmelse göra en ny prövning av den anmodande medlemsstatens framställan om övertagande eller återtagande. Däremot är syftet inte att införa en rättslig skyldighet att svara på en begäran om omprövning vid äventyr av att den medlemsstaten annars övertar ansvaret för prövningen av ansökan om internationellt skydd.

78 Denna slutsats bekräftas av att artikel 5.2 i tillämpningsförordningen, till skillnad från artiklarna 22.7 och 25.2 i Dublin III-förordningen, inte föreskriver att en avsaknad av svar inom två veckor är att likställa med att framställan bifalls och medför en skyldighet att överta eller återta den berörda personen.

79 Sådana verkningar kan inte heller kopplas till att den anmodade medlemsstaten inte svarar på en begäran om omprövning från den anmodande medlemsstaten inom den frist på en månad som föreskrivs i artikel 25.1 i Dublin III-förordningen och som den hänskjutande domstolen hänvisar till i fråga 2 i respektive mål. Förutom att en sådan tolkning skulle strida mot själva lydelsen av artikel 5.2 i tillämpningsförordningen, anges i den sista meningen i den bestämmelsen nämligen uttryckligen att detta ytterligare förfarande inte innebär att den anmodade medlemsstatens frister för att svara på en framställan om övertagande eller återtagande enligt artiklarna 22.1, 22.6 och 25.1 i Dublin III-förordningen börjar löpa på nytt, frister som per definition har iakttagits i den situation där den anmodande medlemsstaten begär en omprövning.

80 Det framgår således av artikel 5.2 i tillämpningsförordningen att om den anmodade medlemsstaten, efter att ha gjort de nödvändiga kontrollerna, avslår en framställan om återtagande eller övertagande inom den frist som föreskrivs i Dublin III-förordningen, kan det ytterligare förfarandet för omprövning inte utlösa de följder som anges i artiklarna 22.7 och 25.2 i den förordningen.

81 Vad gäller frågan om den juridiska innebörden av den frist på två veckor som föreskrivs i artikel 5.2 tredje meningen i tillämpningsförordningen och vilka verkningar det får att den löper ut, erinrar domstolen om att denna bestämmelse, såsom påpekats i punkt 73 ovan, ska ges en tolkning som är förenlig med bestämmelserna i Dublin III-förordningen och med de mål som eftersträvas med den, bland annat att fastställa en tydlig och praktiskt genomförbar metod för att snabbt avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en ansökan om internationellt skydd, i syfte att garantera faktisk tillgång till förfarandena för beviljande av sådant skydd och att inte äventyra målet att behandla ansökningar om internationellt skydd snabbt, som nämns i skälen 4 och 5 i förordningen.

82 Detta mål med Dublin III-förordningen iakttas inte om artikel 5.2 i tillämpningsförordningen tolkas på det sättet att fristen på två veckor i denna bestämmelse bara är ett riktmärke och det ytterligare förfarandet för omprövning därför inte begränsas av någon svarsfrist, eller bara av en ”skälig” svarsfrist vars varaktighet inte är bestämd på förhand, såsom nämns i den tredje och den fjärde tolkningsfrågan, och får bedömas av de nationella domstolarna från fall till fall med beaktande av samtliga omständigheter i det enskilda fallet.

83 Tillämpningen av en sådan ”skälig” tidsperiod skulle ge upphov till betydande rättsosäkerhet, eftersom det, både för de berörda medlemsstaternas myndigheter och för dem som ansöker om internationellt skydd, skulle det vara omöjligt att på förhand fastställa den exakta varaktigheten av denna period i en given situation, vilket dessutom skulle kunna leda till att sökandena överklagade till nationell domstol för att få prövat om tidsfristen iakttagits och därmed uppmuntra till rättsliga åtgärder som i sin tur skulle fördröja fastställandet av vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva ansökan om internationellt skydd.

84 Att tolka artikel 5.2 i tillämpningsförordningen så, att det ytterligare förfarandet för omprövning bara är begränsat till en ”skälig” svarsfrist vars varaktighet inte är bestämd på förhand, skulle således strida mot syftena med Dublin III-förordningen och dessutom vara oförenligt med den allmänna systematiken i förfarandena för övertagande och återtagande enligt den förordningen, som unionslagstiftaren sett till att strukturera genom tydligt preciserade, förutsebara och relativt korta tidsfrister.

85 Det ska även framhållas att de mål som nu är föremål för EU-domstolens prövning skiljer sig från dem där domstolen tillämpat begreppet ”skälig tid”. Medan dessa andra mål kännetecknades av att det inte funnits någon unionsrättslig bestämmelse om de ifrågavarande tidsfristerna (se, bland annat, dom av den 28 februari 2013, Arango Jaramillo m.fl./EIB, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, punkterna 5, 28 och 33, dom av den 16 juli 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkterna 44 och 48, dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkterna 97 och 104, dom av den 14 juni 2016, Marchiani/parlamentet, C-566/14 P, EU:C:2016:437, punkterna 89 och 95–97, dom av den 13 september 2017, Khir Amayry, C-60/16, EU:C:2017:675, punkt 41, dom av den 12 april 2018, A och S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkterna 45 och 61, och dom av den 27 juni 2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, punkterna 58 och 69), har kommissionen i artikel 5.2 i tillämpningsförordningen nämligen föreskrivit en tydlig tidsfrist på två veckor inom vilken den anmodade medlemsstaten måste sträva efter att svara på en begäran om omprövning från den anmodande medlemsstaten.

86 Under dessa omständigheter ska artikel 5.2 tredje meningen i tillämpningsförordningen tolkas så, att den tidsfrist på två veckor som föreskrivs i den bestämmelsen sätter en definitiv slutpunkt för det ytterligare förfarandet för omprövning, oavsett om den anmodade medlemsstaten svarar på den anmodande medlemsstatens begäran om omprövning inom den tiden.

87 Förutom om den anmodande medlemsstaten fortfarande förfogar över den tid som behövs för att göra en ny framställan om övertagande eller återtagande inom de tvingande tidsfrister som föreskrivs för detta i artiklarna 21.1 och 23.2 i Dublin III-förordningen, ska således denna medlemsstat anses ansvarig för att pröva ansökan om internationellt skydd.

88 Det ska också påpekas att svarsfristen i artikel 22.1 och 22.6 i Dublin III-förordningen respektive artikel 25.1 i denna förordning inte påverkar beräkningen av fristerna för det ytterligare förfarandet för omprövning. Om artikel 5.2 i tillämpningsförordningen tolkades på det sättet att det förfarandet endast kunde ske inom de gränser som dragits upp genom dessa bestämmelser i Dublin III-förordningen, och således bara vore möjligt i den mån den anmodade medlemsstaten inte uttömt sin tid för att svara på framställan om övertagande eller återtagande, skulle det i praktiken i stor utsträckning hindra att det förfarandet tillämpades. En sådan tolkning kan därför inte anses ändamålsenlig för genomförandet av Dublin III-förordningen.

89 Den anmodande medlemsstaten har således rätt att ge in en begäran om omprövning till den anmodade medlemsstaten inom en frist, enligt artikel 5.2 andra meningen i tillämpningsförordningen, på tre veckor från mottagandet av avslaget från den anmodade medlemsstaten, även om detta ytterligare förfarande för omprövning efter den tvåveckorsperiod som föreskrivs i artikel 5.2 tredje meningen i tillämpningsförordningen skulle avslutas efter det att fristerna enligt artikel 22.1 och 22.6 i Dublin III-förordningen eller enligt artikel 25.1 i samma förordning har löpt ut.

90 Av vad som anförts följer att tolkningsfrågorna ska besvaras enligt följande.

– Artikel 5.2 i tillämpningsförordningen ska tolkas så, att inom ramen för förfarandet för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd ska en medlemsstat som mottagit en framställan om övertagande eller återtagande enligt artikel 21 eller artikel 23 i Dublin III-förordningen, och som efter nödvändiga kontroller har avslagit denna framställan inom de tidsfrister som föreskrivs i artikel 22 respektive artikel 25 i sistnämnda förordning och därefter har tagit emot en begäran om omprövning enligt artikel 5.2 i samma förordning, i en anda av lojalt samarbete sträva efter att besvara denna begäran inom två veckor.

– Om den anmodade medlemsstaten inte svarar på denna begäran inom denna tvåveckorsfrist, är förfarandet för omprövning definitivt avslutat, och den anmodande medlemsstaten ska då från det att denna frist löpt ut anses ansvarig för prövningen av ansökan om internationellt skydd, förutom om den medlemsstaten fortfarande förfogar över den tid som behövs för att göra en ny framställan om övertagande eller återtagande inom de tvingande tidsfrister som föreskrivs för detta i artiklarna 21.1 och 23.2 i Dublin III-förordningen.

Rättegångskostnader

91 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

Artikel 5.2 i kommissionens förordning (EG) nr 1560/2003 av den 2 september 2003 om tillämpningsföreskrifter till rådets förordning (EG) nr 343/2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat, i dess lydelse enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 118/2014 av den 30 januari 2014, ska tolkas så, att inom ramen för förfarandet för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd ska en medlemsstat som mottagit en framställan om övertagande eller återtagande enligt artikel 21 eller artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat, och som efter nödvändiga kontroller har avslagit denna framställan inom de tidsfrister som föreskrivs i artikel 22 respektive artikel 25 i sistnämnda förordning och därefter har tagit emot en begäran om omprövning enligt artikel 5.2 i samma förordning, i en anda av lojalt samarbete sträva efter att besvara denna begäran inom två veckor.

Om den anmodade medlemsstaten inte svarar på denna begäran inom denna tvåveckorsfrist, är förfarandet för omprövning definitivt avslutat, vilket innebär att den anmodande medlemsstaten från det att denna frist löpt ut ska anses ansvarig för prövningen av ansökan om internationellt

skydd, förutom om den medlemsstaten fortfarande förfogar över den tid som behövs för att göra en ny framställan om övertagande eller återtagande inom de tvingande tidsfrister som föreskrivs för detta i artiklarna 21.1 och 23.2 i förordning nr 604/2013.

Underskrifter